

ההוא ליפתא [לפת] דאתי למחוזא עירו של רבא ביום טוב על ידי נכרים.

נפק רבא חזיא דכמישא [יצא רבא וראה שכמושין הן], ולפיכך שרא רבא למיזבן מיניה ביום טוב, ומשום דאמר רבא: כיון דכמישא הא ודאי מאיתמול נעקרה.

מאי אמרת לאסור, דמכל מקום אסור כיון דמחויין לתחום אתיא היום?

לא היא.

כי דבר הבא בשביל ישראל זה, מותר לאכול לישראל אחר.

וכל שכן האי, דאדעתא דנכרים [בשביל נכרים] הוא דאתא!¹³⁶

אך כיון דחזא רבא לאחר מכן, דקא מפשי הנכרים ומייתי להו [שמרבים הנכרים להביא בשביל ישראל], משנודע להם שאף ישראל קונים, אפר להו רבא לישראל למיזבן מן הנכרים, דהא השתא בשבילם הוא דהובא חוץ לתחום.

הנהו בני גננא [קושרי כילות לחתנים ונותנין שם הדס] דגזו להו אסא [שקצצו עבורם הנכרים הדסים] ביום טוב שני.

לאורתא [לערב של מוצאי יום טוב] שרא להו רבינא לאורוחי ביה [להריח בהם]

איתצודי איתציד בראשון ונשחט בשני, וכדארמין, [דאילו היה כן לא היה רב ששת נמנע מלאוכלן],

אלא כך היה מעשה: מחויין לתחום אתא על ידי נכרי שהביאו בשביל הריש גלותא באותו היום, ואסור הוא לישראל כשאר איסורי שבת שנעשו בשביל ישראל. והכא דפליגי, בהכי הוא דפליגי:

מאן דאכל, סבר: דבר הבא מחויין לתחום בשביל ישראל זה, אין איסור באכילה רק לו, אבל מותר לישראל אחר, כיון דתחומין דרבנן הן, [משנה ברורה סימן רע"ו].

ומאן דלא אכל — רב ששת — סבר: כיון דהובא בשביל ריש גלותא, אמרינן: דכל דאתי לבי ריש גלותא — אדעתא דכולהו רבנן אתו, כיון שהיו שכיחים בביתו, ולפיכך חשיבי כולם כמי שהובא בשבילם, שאסורים באכילה.

ותמהינן ארב אשי: והא אשכחיה רב ששת לרבה בר שמואל ואמר ליה: תני מר מידי בקדושות?

ולדברי רב אשי אמאי שאל ליה אי קדושה אחת או שתי קדושות הן, והרי לרב אשי פשיטא להו לכולי עלמא דשתי קדושות הן [כן פירש רש"י, וראה רש"י].

ומשנינן: לא היו דברים — האלו, דארמין על רב ששת ורבה בר שמואל — מעולם!

עצמו, היה אסור לישראל אף שלא עשו כן בשביל ישראל, אם משום מוקצה, אם משום שהוא בכלל גזירת חז"ל שאסרו פירות הנושרים ביום טוב, ריטב"א.

וסיפא קא משמע לן, דמשום הך ספק אסרינן בגולה כל ראשי שנים, גאון יעקב, וראה ריטב"א.

136. אבל אם היו עוקרים הנכרים ביום טוב

לאלתר, דלא בעינן "בכדי שיעשו" ביום טוב שני דקיל, [מלחמות ור"ן בשיטת רש"י].

אמר ליה רבא בר תחליפא לרבינא: ליסר להו מר בכדי שיעשו [מלחמות], מפני שאינן — אותן בני גנא — בני תורה, ואתו לזלולי ביום טוב שני. [רש"י. או שיבואו להתיר כן אף ביום ראשון, מלחמות לפי גירסת רש"י].

מתקיף לה רב שמעיא: טעמא דאינן בני תורה, הא בני תורה הוו, שרי?

והא בעינן בכדי שיעשו אפילו ביום טוב שני?!

אזלו, שילוח לרבא.

אמר להו: בעינן בכדי שיעשו, אפילו ביום טוב שני, דקיל [מלחמות ור"ן, לשיטת רש"י].

שנינו במשנה: **רבי דוסא בן הרכינס אומר**, העובר לפני התיבה ביום טוב של ראש השנה אומר: את יום ראש החדש הזה. ולא הודו לו חכמים:

אמר רבה: כי הוינן בי רב הונא, איבעי לן: מהו להזכיר של ראש חודש בתפלת ראש השנה ולומר: את יום ראש החדש הזה ואת יום הזכרון הזה?

וצדדי הספק הם:

ביון דחלוקין במוספין שמקריבין מוספי

ראש השנה וגם מוספי ראש חודש, וכדכתיב בפרשת מוסף דראש השנה: "מלבד עולת החודש", **אמרינן** ומדכרינן של ראש חודש מלבד ראש השנה.

או דילמא כיון שאומר את יום הזכרון הזה [דרחמנא קרייה לראש השנה זכרון כדכתיב "זכרון תרועה"] וראש חודש נמי נקרא זכרון, כדכתיב בפרשת חצוצרות [בהעלותך י—י]: וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם "לזכרון" לפני אלהיכם. אם כן, **זכרון אחד עולה לכאן ולכאן?**¹³⁷

ואמר לן רב הונא: תניתוה במשנתנו, דלדעת חכמים אין מזכירין של ראש חודש כלל, דהא תנן: **רבי דוסא אומר העובר לפני התיבה וכו' "ולא הודו לו חכמים", מאי לאו** לא הודו לו שצריך להזכיר של ראש חודש.

ודחינן: **לא** אלהזכיר פליגי חכמים, אלא שלא הודו לו שצריך להתנות. אלא שיאמר בלא תנאי: "וכן יום המחרת" [רש"י].

ומסייעינן להא דפרשינן:

הכי נמי מסתברא. מדקתני בברייתא: וכן היה רבי דוסא עושה — שהיה מתנה — **בראשי חדשים של כל השנה כולה, ולא הודו לו חכמים.**

אי אמרת בשלמא שלא הודו שצריך להתנות, **משום הכי לא הודו לו בשאר ראשי חדשים.**

ולכולם יש שם פרטי, ואף לראש חודש. אלא, כיון שמזכירים שם כללי אין צריך להזכיר השם

137. וביאר בגאון יעקב: דלאו דוקא ראש חודש איקרי "זכרון", אלא כולהו מועדות איקרו הכי.

אלא אי אמרת שלא הודו שצריך להזכיר —
אמאי לא הודו לו בשאר ראשי חדשים —
 שודאי מזכירין — שצריך להתנות.

ותמהינן עלה: **ואלא מאי** אתית לפרושי מכח
 הך סיעתא, דפליגי **אלהתנות**.

אם כן, למה לי **לאיפלוני בתרתי**: בראש
 חודש שבראש השנה, ובראשי חדשים של
 כל השנה!?

ואם כן, אדרבא, מוכח בהיפוך, כיון
 דבמשנה לא פליגי אלהתנות, דהא סברי
 שאין צריך להזכיר כלל, שוב פליגי בברייתא
 אלהתנות, בראשי חדשים של כל השנה.

ודחינן: לעולם פליגי על התנאה ולא על
 הזכרה.

ודקשיא לך תרתי למה לי, **צריכא**!

דאי אשמעינן פלוגתייהו בהתנאה רק בראש
השנה, הוה **אמינא**; **בהא** הוא דקאמרי **רבנן**
דלא להתנות, משום **דאתי לזלולי ביה** [בכל
 ראש השנה, על פי גליון] כיון דמחזיקין ליה
 בספק, ולהכי אמרינן סתמא "וכן יום
 המחרת" ו"מחזקינן להו בקדושה אחת"
 [רש"י, וראה במהרש"א].

אבל בראשי חדשים של כל השנה כולה,
 דשרו במלאכה ולא שייך שם זלזול, **אימא**
מודו ליה לרבי דוסא דצריך להתנות, קא
 משמע לך.

ואי אתמר פלוגתייהו דרבי דוסא וחכמים רק
בהא [בראשי חדשים של כל השנה], הוה
אמינא: **בהא** — דליכא למיחש לזלולי —
 הוא דקאמר **רבי דוסא** שיתנה.

אבל בהך [בראש השנה] כיון דאיכא למיחש
 לזלזול, **אימא מודה** להו לרבנן, לפיכך
צריכא הני תרתי, ולעולם בהתנאה הוא
 דפליגי.

מיתיבי אהא דנקטינן השתא, דלא פליגי
 אלא בהתנאה, אבל מודו דבעי להזכיר של
 ראש חודש, מהא דתניא:

ראש השנה שחל להיות בשבת, בית שמאי
אומרים: מתפלל עשר ברכות במוסף של
 ראש השנה, שהן: שלש ראשונות ושלש
 אחרונות, וברכה לשבת בפני עצמה, הרי
 שבע, וברכה לקדושת היום וכולל עמה,
 מלכות, וברכה לזכרונות וברכה לשופרות,
 הרי עשר!

ובית הלל אומרים: מתפלל תשע ברכות,
 שכולל שבת וקדושת היום בברכה אחת,
 [וחותם: מקדש השבת וישראל ויום הזכרון,
 רש"י].

והשתא תיקשי: **ואם איתא** דמזכיר של ראש
 חודש, ודאי, דלבית שמאי דבעי לכל חד
 ברכה בפני עצמה הוא הדין שלראש חודש
 ברכה בפני עצמה.

ואם כן תיקשי, **בית שמאי אומרים: מתפלל**
אחת עשרה — מיבעי ליה?

אמר תירץ רבי זירא: **שאני ראש חודש**, מ-ב
 מתוך שכולל לשחרית [בשחרית] **וערבית**,
 כולל נמי במוספין.

כלומר: מהא דלא ייחדו בית שמאי ברכה
 בפני עצמה לראש חודש, ליכא לאוכוחי
 דלא בעינן להזכיר של ראש חודש בראש
 השנה כלל.